

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

MARY STUART

1

Fakty:

W dniu 27 listopada 2018 roku włoska gazeta "Il corriere della sera" (wydana przez Cairo Editore s.p.a., firmę z siedzibą w Turynie, we Włoszech) opublikowała w wersji cyfrowej i drukowanej informację, zgodnie z którą pani Mary Stuart (mająca miejsce zamieszkania w Warszawie, w Polsce) była zaangażowana w pranie brudnych pieniędzy dla sieci handlu narkotykami.

Wersja drukowana gazety była rozpowszechniana głównie we Włoszech i miała niewielki nakład w Polsce, gdzie sprzedanych zostało jedynie 230 egzemplarzy.

Wersja cyfrowa (zamieszczona na witrynie internetowej) znajdowała się na serwerach w Turynie, ale była widoczna w całej Europie.

Pani Mary Stuart zamierza pozwać Cairo Editore s.p.a. za zniesławiającą publikację i rozpowszechnianie fałszywych informacji na jej temat.

Pytanie:

A. Jakie sądy będą właściwe dla rozpoznania tej sprawy?

Proszę skorzystać z następujących materiałów:

A) PRAWODAWSTWO EUROPEJSKIE

- Rozporządzenie (UE) nr. 1215/2012 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych.

B) ORZECZNICTWO TSUE

- wyrok z dnia 7 marca 1995 r., sprawa C-68/93, ECLI:UE:C:1995:61, Fiona Shevill.

- wyrok z dnia 25 października 2011 r., sprawy C-509/09 i C-161/10, ECLI:UE:C:2011:685, eDate Advertising GmbH.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

ROZWIĄZANIE

Pytanie A

Odpowiedź: Mary Stuart może:

- pozwać włoską spółkę (Cairo Editore s.p.a.) w Turynie, zgodnie z art. 4 rozporządzenia Bruksela I wersja przekształcona, albo
- pozwać włoską spółkę przed sądem miejsca, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę, stosownie do art. 7 pkt 2 rozporządzenia Bruksela I wersja przekształcona (= przed sądem [w Turynie lub] sądem w Warszawie).

	TURYŃ (WŁOCHY)	WARSZAWA (POLSKA)
Jurysdykcja do zasądzenia odszkodowania za CAŁOŚĆ doznanych krzywd i poniesionych szkód spowodowanych zniesławieniem poprzez treści opublikowane w gazecie drukowanej	X	
Jurysdykcja do zasądzenia odszkodowania za CAŁOŚĆ doznanych krzywd i poniesionych szkód spowodowanych zniesławieniem poprzez opublikowanie treści w gazecie cyfrowej	X	X

Szczegółowe uzasadnienie: W związku z tym, że pozwany (Cairo Editore s.p.a.) ma siedzibę w państwie członkowskim, do niniejszej sprawy stosuje się rozporządzenie Bruksela I wersja przekształcona. Reasumując Mary Stuart może: pozwać włoską spółkę (Cairo Editore s.p.a.) w Turynie, zgodnie z art. 4 rozporządzenia, albo pozwać włoską spółkę przed sąd "miejsca, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę", zgodnie z art. 7 pkt 2 rozporządzenia (= przed sądem w Turynie lub w Warszawie).

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

3

"Miejsce, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę" w przypadku zniesławienia poprzez opublikowanie treści w gazecie drukowanej:

W sprawie Shevill (wyrok z 7 marca 1995 r., sprawa C-68/93) TSUE wyjaśnił, że w przypadku zniesławienia przez artykuł opublikowany w gazecie drukowanej słowa "miejsce, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę" w art. 7 pkt 2 rozporządzenia Bruksela I wersja przekształcona oznaczają:

– sąd państwa członkowskiego, w którym ma siedzibę wydawca zniesławiającej publikacji (= Turyn), który to sąd jest właściwy do przyznania odszkodowania za wszelkie szkody spowodowane zniesławieniem przez gazetę drukowaną, (jednakże w takim przypadku, ponieważ pozwany ma miejsce zamieszkania w Turynie, art. 7 nie może być stosowany. Zob. słowa wstępne w art. 7)

albo

– sądy każdego państwa członkowskiego, w którym publikacja została rozpowszechniona i w którym ze względu na rozpowszechnienie publikacji poszkodowana twierdzi, że poniosła szkodę w wyniku zniesławienia (= Turyn, Warszawa), które to sądy są właściwe do orzekania wyłącznie w odniesieniu do szkody wyrządzonej w państwie sądu, do którego wniesiono sprawę.

→ W konsekwencji: Mary Stuart może:

a) Pozwać Cairo s.p.a. przed sądem w Turynie, który jest właściwy do zasądzenia odszkodowania za wszelkie szkody spowodowane zniesławieniem przez gazetę drukowaną, albo

b) Pozwać Cairo s.p.a. przed sądem w Warszawie, gdzie publikacja została rozpowszechniona. Sąd w Warszawie jest właściwy do orzekania wyłącznie w odniesieniu do szkody wyrządzonej w tym państwie członkowskim.

"Miejsce, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę" w przypadku zniesławienia poprzez opublikowanie treści w gazecie cyfrowej:

W sprawie *eDate* (wyrok z dnia 25 października 2011 r., sprawy C-509/09 i C-161/10) TSUE orzekł, co następuje:

"w przypadku zarzucanego naruszenia dóbr osobistych poprzez treści umieszczone na stronie internetowej, osoba, która uważa się za poszkodowaną, może wytoczyć powództwo dotyczące odpowiedzialności za całość doznanych krzywd i poniesionych szkód:

– baź przed sądami państwa członkowskiego, w którym wydawca tych treści ma swoją siedzibę (= Turyn),

– baź przed sądami państwa członkowskiego, w którym znajduje się centrum jej interesów życiowych (= Warszawa).

Osoba ta może również, zamiast powództwa dotyczącego odpowiedzialności za całość doznanych krzywd i poniesionych szkód, wytoczyć powództwo przed sądami każdego państwa

Co-funded by the Justice Programme of the European Union
(2014-2020)

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

członkowskiego, na którego terytorium treść umieszczona w sieci jest lub była dostępna. Sądy te są właściwe do rozpoznania jedynie krzywdy lub szkody spowodowanej na terytorium państwa członkowskiego sądu, przed którym takie powództwo zostało wytoczone.

→ W konsekwencji: Mary Stuart może:

- a) Pozwać Cairo s.p.a. przed sądem w Turynie, który jest właściwy zgodnie z art. 4 rozporządzenia przekształconego Bruksela I (ponieważ Kair ma siedzibę w Turynie) do zasądzenia odszkodowania za wszelkie szkody spowodowane zniesławieniem przez gazetę cyfrową,
- b) Pozwać Cairo s.p.a. przed sądem w Warszawie, gdzie znajduje się centrum interesów życiowych Marii. Sąd w Warszawie jest właściwy do rozpoznania sprawy w zakresie całości poniesionych szkód.

Podsumowując, jak ilustruje rysunek:

	TURYN (WŁOCHY)	WARSZAWA (POLSKA)
Jurysdykcja do zasądzenia odszkodowania za CAŁOŚĆ doznanych krzywd i poniesionych szkód spowodowanych zniesławieniem poprzez treści opublikowane w <u>gazecie drukowanej</u>	X	
Jurysdykcja do zasądzenia odszkodowania za CAŁOŚĆ doznanych krzywd i poniesionych szkód spowodowanych zniesławieniem poprzez opublikowanie treści w <u>gazecie cyfrowej</u>	X	X

II

LA BOCCA DELLA VERITA

Fakty:

SCENARIUSZ I

W dniu 27 listopada 2018 roku La Bocca della Verita s.p.a., włoska spółka z siedzibą w Turynie, umieściła na czarnej liście swojej strony internetowej spółkę Komunikacja corp. – polską spółkę z siedzibą w Warszawie, stwierdzając, że spółka ta dopuszcza się oszustw i nadużyć.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

5

Na stronie internetowej zamieszczonych zostało wiele negatywnych komentarzy. Informacje o oszustwach i nadużyciach spółki Komunikacja corp. oraz negatywne komentarze zostały zamieszczone w języku włoskim i nie zostały przetłumaczone na język polski. Komunikacja corp. prowadzi swoją główną część działalności gospodarczej w Turynie, we Włoszech.

W związku z tym, że La Bocca della Verita s.p.a. odmówiła usunięcia rzekomych zniesławiających informacji i komentarzy ze swojej strony internetowej, Komunikacja corp. podjęła decyzję o podjęciu następujących działań:

- i) wniesienie powództwa o odszkodowanie za całość poniesionej szkody;
- ii) żądanie skorygowania nieprawdziwej informacji i usunięcie naruszających jej prawa komentarzy;

Pytanie:

A. Jaki sąd jest właściwy do rozpoznania powyższych żądań?

Proszę skorzystać z następujących materiałów:

A) PRAWODAWSTWO EUROPEJSKIE

- Rozporządzenie (UE) nr. 1215/2012 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych.

B) ORZECZNICTWO TSUE

- TSUE, wyrok z dnia 17 października 2017 r., sprawa C-194/16, ECLI:UE:C:2017:766, Bolagsupplysningen OÜ

SCENARIUSZ II

Przyjmijmy, że Komunikacja corp. prowadzi główną część swojej działalności handlowej w Polsce, a zniesławiające informacje i negatywne komentarze zostały zamieszczone w języku polskim.

Pytanie

B. Które sądy są właściwe dla rozpoznania żądań wskazanych w punktach i, ii?

SCENARIUSZ III

Przyjmijmy, że Komunikacja corp. prowadzi działalność handlową w równym stopniu we wszystkich państwach członkowskich UE.

Pytanie:

Co-funded by the Justice Programme of the European Union
(2014-2020)

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

C. Które sądy są właściwe dla rozpoznania żądań w punktach i, ii?

Proszę skorzystać z następujących materiałów:

A) PRAWODAWSTWO EUROPEJSKIE

- Rozporządzenie (UE) nr. 1215/2012 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych.

B) ORZECZNICTWO TSUE

- wyrok z dnia 17 października 2017 r., sprawa C-194/16, ECLI:UE:C:2017:766, Bolagsupplysningen OÜ

ROZWIĄZANIA

Pytanie A

Odpowiedź: Sąd w Turynie posiada jurysdykcję dla obu żądań (i, ii).

Komunikacja corp. może pozwać La bocca della verita s.p.a. dla obu roszezeń w Turynie zgodnie z art. 4 rozporządzenia przekształconego Bruksela I (ponieważ La bocca della verita s.p.a. ma siedzibę w Turynie).

Szczegóły uzasadnienia: w sprawie *eDate* (wyrok z 25 października 2011 r., sprawy C-509/09 i C-161/10) TSUE orzekł, że w przypadku domniemanego naruszenia dóbr osobistych poprzez treści zamieszczone na stronie internetowej, osoba, która uważa, że jej prawa zostały naruszone, powinna mieć możliwość wniesienia powództwa o odszkodowanie za wszelkie wyrządzone szkody do sądów państwa członkowskiego, w którym znajduje się centrum jej interesów życiowych.

W odniesieniu do określenia pojęcia „centrum interesów życiowych”:

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie *eDate* stwierdził, że w odniesieniu do osoby fizycznej, jej ośrodek interesów życiowych zasadniczo odpowiada miejscowo państwu członkowskiemu, w którym osoba fizyczna ma miejsce zwykłego pobytu.

Komunikacja corp. jest jednak osobą prawną, a nie fizyczną.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

7

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w Bolagsupplysningen OÜ (wyrok z 17 października 2017 r., sprawa C-194/16), pkt 41, orzekł, co następuje:

W odniesieniu do osoby prawnej prowadzącej działalność gospodarczą (...), centrum jej interesów musi oznaczać miejsce, w którym dobre imię w stosunkach z partnerami handlowymi jest najbardziej ugruntowane i w związku z tym musi być ustalane stosownie do miejsca, w którym w którym wykonuje ona zasadniczą część jej działalności gospodarczej.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził, że:

O ile centrum interesów osoby prawnej może pokrywać się z miejscem jej siedziby statutowej, gdy osoba ta wykonuje całość lub główną część swojej działalności gospodarczej w państwie członkowskim, w którym mieści się ta siedziba i gdy dobre imię, którym się w tym państwie cieszy ma w nim w konsekwencji większe znaczenie, niż w innym państwie członkowskim, o tyle położenie siedziby nie jest jednak, samo w sobie decydujące dla wyniku owej analizy.

Komunikacja corp. ma siedzibę w Warszawie, ale większość swojej działalności gospodarczej prowadzi w Turynie we Włoszech.

W konsekwencji, zgodnie z pkt 48 Bolagsupplysningen OÜ

W odniesieniu do żądania skorygowania i usunięcia treści, mając na uwadze wszechobecność informacji i treści opublikowanych w Internecie oraz fakt, iż co do zasady są one rozpowszechniane w skali ogólnoswiatowej żądanie skorygowania pierwszych i usunięcia drugich stanowi jedność i jest niepodzielne, a w związku z tym może zostać podniesione wyłącznie przed sądem właściwym do rozpoznania całego żądania naprawienia krzywdy i szkody.

Komunikacja corp. może pozwać La Bocca della Verita s.p.a. w celu sprostowania i usunięcia zniesławiających informacji i komentarzy przed sądem w Turynie, który jest właściwy w zakresie orzekania o odszkodowaniu za doznane szkody.

Pytanie B

Odpowiedź: Sądy w Warszawie i Turynie - według wyboru powoda - są właściwe dla obu żądań (i, ii).

Komunikacja corp. może pozwać La Bocca della Verita s.p.a. w zakresie obu żądań albo w Turynie zgodnie z art. 4 rozporządzenia Bruksela I wersja przekształcona (jako że La Bocca della Verita s.p.a. ma siedzibę w Turynie) albo zgodnie z art. 7 pkt 2 rozporządzenia (jako że Warszawa jest miejscem, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę = miejsce, w którym znajduje się centrum interesów Komunikacji corp.)

Pytanie C

Co-funded by the Justice Programme of the European Union
(2014-2020)

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Odpowiedź: Sąd w Turynie jest właściwy w zakresie obu żądań (i, ii) zgodnie z art. 4 rozporządzenia Bruksela I wersja przekształcona (ponieważ La Bocca della Verita s.p.a. ma siedzibę w Turynie).

Komunikacja corp. może pozwać La Bocca della Verita s.p.a. o odszkodowanie przed sądem każdego państwa członkowskiego, w którym szkoda została wyrządzona.

Każdy sąd jest właściwy do orzekania wyłącznie w odniesieniu do szkody wyrządzonej w tym państwie członkowskim.

Nie każdy sąd jest właściwy do orzekania w sprawie wniosku o naprawienie i usunięcie zniesławiających informacji i uwag.

**TREŚĆ NINIEJSZEGO MATERIAŁU SZKOLENIOWEGO REPREZENTUJE JEDYNI
POGLĄDY AUTORA I JEGO WYŁĄCZNĄ ODPOWIEDZIALNOŚĆ. KOMISJA
EUROPEJSKA NIE PONOSI ŻADNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA WYKORZYSTANIE
ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI.**

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY BRUKSELA I BIS 1215/2012
CASE STUDY NR. 2: JURYSDYKCJA W ODNIESIENIU DO *CYBER TORTS II*.

1

Sprawa 1 (TSUE, 19 kwietnia 2012 r. - C-523/10, Wintersteiger, ECLI:UE:C:2012:220).

W, austriackie przedsiębiorstwo i właściciel austriackiego znaku towarowego "W", produkuje narzędzia i akcesoria do serwisowania nart i sprzedaje je na całym świecie. P, niemiecka firma, sprzedaje również własne narzędzia i akcesoria do serwisowania nart, ale także akcesoria do narzędzi produkowanych przez W. Te "akcesoria W" nie są ani produkowane przez W., ani nie są przez niego autoryzowane.

P. zarezerwował słowo kluczowe ("adword") "W" w przeglądarce internetowej połączonej z usługami reklamowymi: Google, ograniczone do niemieckiej domeny krajowej Google ("google.de") najwyższego poziomu. W rezultacie, internauta, który wprowadzi słowo kluczowe "W" do wyszukiwarki google.de, uzyskuje link do strony internetowej W. jako pierwszy wynik wyszukiwania. Wprowadzenie tego samego hasła powodowało jednak pojawienie się na marginesie po prawej stronie ekranu ogłoszenia reklamowego P. Tekst ogłoszenia opatrzony jest nagłówkiem "Akcesoria do serwisowania nart" i podany jest adres strony internetowej P. Kliknięcie na nagłówek "Akcesoria do serwisowania nart" przywołuje "Akcesoria W" dostępne na stronie internetowej P. P. nie zamieścił żadnej reklamy związanej z wyszukiwanym terminem "W" w austriackiej domenie krajowej Google ("google.at") najwyższego poziomu.

W. uważa, że jego znak towarowy został naruszony i pragnie wnieść powództwo o odszkodowanie.

Który sąd jest właściwy do orzekania na szczeblu międzynarodowym?

I. Jurysdykcja ogólna

W sprawach cywilnych i handlowych (por. art. 1 rozporządzenia Bruksela I bis) w odniesieniu do powództwa wniesionego przeciwko przedsiębiorstwom mającym siedzibę w państwie członkowskim UE zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I bis, co do zasady sądy tego państwa członkowskiego mają jurysdykcję międzynarodową.

Ponieważ P. ma siedzibę w Niemczech (por. art. 63 ust. 1 lit. a), b) rozporządzenia Bruksela I bis), W może wnieść sprawę do sądów niemieckich. Brzmienie art. 24 pkt 4 rozporządzenia Bruksela I bis również nie stoi temu na przeszkodzie, ponieważ przepis ten odnosi się do postępowań

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

dotyczących rejestracji lub ważności znaków towarowych, nie dotyczy on natomiast działań opartych na naruszeniu tych znaków.

II. Jurysdykcja w sprawach dotyczących czynu niedozwolonego

Jeżeli przedmiotem postępowania jest czyn niedozwolony lub czyn podobny do czynu niedozwolonego albo roszczenia wynikające z tych czynów, to zgodnie z art. 7 pkt 2 Rozporządzenia Bruksela I bis oprócz ogólnego miejsca jurysdykcji w miejscu zamieszkania pozwanego, jurysdykcję międzynarodową mają również sądy miejsca, w którym nastąpiło lub mogło nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę.

Przepis ten należy interpretować szeroko, zgodnie ze standardami autonomicznej wykładni, które przyjął Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej - wyrok z dnia 27 września 1998 r. - C-189/87 Kalfelis, ECLI: EU:C:1988:459 (z uwzględnieniem art. 5 ust. 3 Konwencji brukselskiej z 1968r.):

17 W celu zapewnienia jednolitości we wszystkich państwach członkowskich należy uznać, że pojęcie "kwestii związanych z czynem niedozwolonym i czynem podobnym do czynu niedozwolonego" obejmuje wszystkie działania mające na celu ustalenie odpowiedzialności pozwanego, które nie są związane z "umową" w rozumieniu art. 5 ust. 1.

Obejmuje to również roszczenie o odszkodowanie dochodzone w omawianych przypadku, z tytułu naruszenia praw do znaku towarowego.

Międzynarodowa właściwość sądów austriackich na podstawie art. 7 pkt 2 rozporządzenia Bruksela I bis zależy zatem od tego, czy miejsce w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę znajdowało się w Austrii. W tym zakresie warto wskazać na wyrok z dnia 30 listopad 1976 r. - 21/76, Bier, ECLI:UE:C:1976:166 (dotyczący art. 5 ust. 3 Konwencja brukselska z 1968), zgodnie z którym:

15 W tym względzie należy podkreślić, że miejsce zdarzenia powodującego szkodę nie mniej niż miejsce, w którym wystąpiła szkoda, może, w zależności od przypadku, stanowić istotny czynnik łączący z punktu widzenia jurysdykcji.

[...]

19 Tak więc znaczenie wyrażenia "miejsce, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę" [...] należy ustalić w taki sposób, aby uznać, że powód ma możliwość wytoczenia powództwa albo w miejscu, w którym wystąpiła szkoda, albo w miejscu zdarzenia wywołującego szkodę.

Powództwo wytoczone przez W. przeciwko P. w Austrii może zatem zostać uwzględnione, jeżeli w Austrii wystąpiłaby szkoda albo zdarzenie wywołujące szkodę.

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

1. Miejsce powstania szkody

Naruszenie znaków towarowych w Internecie może spowodować szkody w różnych krajach. Dlatego też mówi się o tzw. delikcie rozproszonym. To samo dotyczy naruszeń dóbr osobistych poprzez publikację treści w Internecie. W tego rodzaju sprawach istnieje utrwalone orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości, zgodnie z którym miejsce powstania szkody znajduje się we wszystkich krajach, w których odpowiednie treści mogą być uzyskane. Jednak właściwość sądów, o których mowa, jest ograniczona do decydowania o szkodach wyrządzonych na terytorium ich państwa (tzw. teoria mozaiki, wskazana przez TSUE, 7 marca 1995 r. - C-68/93, Shevill, ECLI:EU:C:1995:61, w sprawie naruszeń dóbr osobistych w międzynarodowych produktach prasowych). W niniejszym przypadku skutkowałoby to ograniczoną jurysdykcją we wszystkich państwach, w których można uzyskać dostęp do strony internetowej "google.de".

Z drugiej strony, powołując się na pewność prawa, przyjmuje się kompleksowe miejsce jurysdykcji właściwe dla centrum interesów życiowych poszkodowanego (TSUE, 25 października 2011 r. - C-509/09 i C-161/10, eDate Advertising i Martinez, ECLI:EU:C:2011:685, potwierdzone również w odniesieniu do naruszenia praw osób prawnych TSUE, 17 października 2017 r. - C-194/16, Bolagsupplysningen; szczegółowe informacje znajdują się w studium "Jurysdykcja w sprawach dotyczących czynów zabronionych w cyberprzestrzeni I" (Jurisdiction over Cyber Torts I). W przypadku W. centrum interesów musiałoby znajdować się w Austrii ze względu na brak innych wskazań i tam należałoby ustanowić nieograniczoną jurysdykcję międzynarodową sądów. Można jednak kwestionować, czy wyżej wymienione przepisy dotyczące naruszenia dóbr osobistych mogą być stosowane do naruszeń związanych z prawem własności intelektualnej (takich jak rozpatrywane tu naruszenia praw do znaku towarowego). W niniejszej sprawie TSUE odpowiedział na to pytanie w sposób negatywny (TSUE, 19 kwietnia 2012 r. - C-523/10, Wintersteiger, ECLI:EU:C:2012:220):

24 (...) Ocena ta, dokonana w szczególnym kontekście naruszeń dóbr osobistych, nie może być stosowana również dla ustalenia jurysdykcji międzynarodowej w wypadku naruszeń praw własności intelektualnej, stanowiących przedmiot sporu w postępowaniu przed sądem krajowym.

25 W przeciwieństwie bowiem do sytuacji osoby uważającej się za poszkodowaną przez naruszenie jej dóbr osobistych, które są chronione we wszystkich państwach członkowskich, ochrona przyznawana w wyniku rejestracji krajowego znaku towarowego jest, co do zasady, ograniczona do terytorium państwa członkowskiego, w którym dokonano rejestracji, tak że, co do zasady, właściciel tego znaku towarowego nie może powoływać się na tę ochronę poza tym terytorium.

26 Jednakże pytanie, czy użycie dla celów reklamowych oznaczenia identycznego z krajowym znakiem towarowym w witrynie internetowej operującej wyłącznie pod domeną krajową najwyższego poziomu, inną niżeli domena krajowa państwa członkowskiego rejestracji tego znaku towarowego, rzeczywiście narusza prawa do tego znaku, jest związane z oceną zasadności powództwa, której sąd właściwy dokona w świetle prawa właściwego.

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

27 *W kwestii jurysdykcji do rozpoznania zarzutu naruszenia krajowego znaku towarowego w sytuacji takiej, jak zaistniała w postępowaniu przed sądem krajowym, należy uznać, że zarówno przewidywalność, jak i zapewnienie prawidłowego administrowania wymiarem sprawiedliwości są celami przemawiającymi za przyznaniem jurysdykcji międzynarodowej, na podstawie łącznika miejsca materializacji szkody, sądom państwa członkowskiego, w którym przedmiotowe prawo jest chronione.*

28 *To bowiem sądy państwa członkowskiego, w którym przedmiotowy znak towarowy został zarejestrowany, są predestynowane do dokonania (...) oceny, czy w sytuacji takiej, jak w postępowaniu przed sądem krajowym rzeczywiście naruszono chroniony krajowy znak towarowy. Sądy te są właściwe, by wypowiedzieć się zarówno w przedmiocie całości szkody, jaka miała zostać wyrządzona właścicielowi chronionego prawa wskutek naruszenia tego prawa, jak i w przedmiocie powództwa o zaniechanie jego naruszania.*

29 *Należy w związku z tym uznać, że spór, którego przedmiotem jest naruszenie znaku towarowego zarejestrowanego w jednym państwie członkowskim, przez fakt używania przez reklamodawcę słowa kluczowego identycznego z tym znakiem towarowym w witrynie internetowej wyszukiwarki operującej pod domeną krajową najwyższego poziomu innego państwa członkowskiego, może być wytoczony przed sądami państwa członkowskiego, w którym znak towarowy jest zarejestrowany.*

Trybunał odniósł się w ten sposób również - przynajmniej w przypadku praw własności intelektualnej, dla których istnieje wymóg rejestracji konstytutywnej - do zasady krajowej ochrony praw własności intelektualnej w prawie międzynarodowym. Miejsce powstania szkody może, w przypadku naruszenia prawa do znaku towarowego, znajdować się jedynie w państwie, w którym znak towarowy jest chroniony. W konsekwencji szkoda wynikająca z naruszenia znaku towarowego zawsze występuje w państwie rejestracji. W niniejszym przypadku jest to Austria, której sądy mają zatem jurysdykcję międzynarodową zgodnie z art. 7 pkt 2 rozporządzenia Bruksela I bis.

2. Miejsce zdarzenia powodującego szkodę

Niezależnie od tego, co zostało wskazane powyżej, w miejscu, w którym toczy się postępowanie sądowe w sprawie domniemanej szkody, znajduje się również miejsce jurysdykcji deliktowej, co stwierdza również TSUE we wspomnianym wyżej orzeczeniu w sprawie *Wintersteiger*:

30 *Po drugie, jeśli chodzi o miejsce, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące zarzucane naruszenie krajowego znaku towarowego przez fakt używania słowa kluczowego identycznego z tym znakiem towarowym w wyszukiwarce operującej pod domeną krajową najwyższego poziomu innego państwa członkowskiego, należy zauważyć, że terytorialne ograniczenie ochrony krajowego znaku towarowego nie ma charakteru wyłączającego jurysdykcję międzynarodową sądów innych aniżeli sądy państwa członkowskiego, w którym znak towarowy został zarejestrowany.*

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

W kwestii tego, gdzie powinno znajdować się to miejsce postępowania, TSUE orzekł:

34 *W wypadku zarzucanego naruszenia krajowego znaku towarowego zarejestrowanego w państwie członkowskim, z powodu wyświetlenia w witrynie wyszukiwarki internetowej reklamy dzięki użyciu słowa kluczowego identycznego z tym znakiem towarowym, za zdarzenie powodujące powstanie szkody należy uznać nie wyświetlenie reklamy jako takiej, lecz uruchomienie, przez reklamodawcę, technicznego procesu wyświetlania, zgodnie z wcześniej określonymi parametrami, ogłoszenia, które stworzył on na potrzeby swojego komunikatu handlowego.*

35 *Jak zauważył Trybunał w ramach wykładni dyrektywy mającej na celu zbliżenie ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do znaków towarowych, to reklamodawca, wybierający słowo kluczowe identyczne ze znakiem towarowym, a nie podmiot świadczący usługę linków sponsorowanych, używa tego oznaczenia w kontekście swojej działalności handlowej (ww. wyrok w sprawach połączonych Google France i Google, pkt 52, 58). Zdarzenie powodujące ewentualne naruszenie prawa znaków towarowych należy zatem do sfery zachowania reklamodawcy, który posłużył się usługą linków sponsorowanych na potrzeby swojego komunikatu handlowego.*

36 *Prawdą jest, że uruchomienie technicznego procesu wyświetlania przez reklamodawcę jest ostatecznie dokonywane na serwerze należącym do podmiotu obsługującego wyszukiwarkę wykorzystywaną przez reklamodawcę. Niemniej jednak, biorąc pod uwagę cel, do którego powinny dążyć przepisy o jurysdykcji międzynarodowej, to jest przewidywalność, miejsce położenia tego serwera nie może – ze względu na jego niepewną lokalizację – być uważane za miejsce, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące powstanie szkody dla celów stosowania art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 44/2001.*

37 *Natomiast jeżeli chodzi o miejsce pewne i możliwe do zidentyfikowania zarówno dla powoda, jak i pozwanego, i które z tego względu może ułatwić postępowanie dowodowe i organizację postępowania, należy stwierdzić, że to miejsce siedziby reklamodawcy jest miejscem, w którym zapada decyzja o uruchomieniu technicznego procesu wyświetlania.*

W niniejszej sprawie miejsce zdarzenia powodującego domniemaną szkodę znajduje się w Niemczech. Ponieważ jednak również tam znajduje się ogólne miejsce jurysdykcji dla P., art. 7 pkt 2 rozporządzenia Bruksela I bis nie znajduje zastosowania (por. wprowadzenie przed (1): "w innym państwie członkowskim").

III. Wniosek

Ogólnie rzecz biorąc, sądy niemieckie są właściwe do rozpoznania sprawy zgodnie z art. 4 rozporządzenia Bruksela I bis (właściwość miejscowa pozwanego). Alternatywnie, W. może wytoczyć powództwo w Austrii: zgodnie z art. 7 pkt 2 rozporządzenia Bruksela I bis sądy austriackie są właściwe, ponieważ miejsce, w którym zarejestrowano znak towarowy, w którym nastąpiło naruszenie prawa do znaku towarowego w przypadku czynu niedozwolonego, znajduje się w państwie, w którym znak towarowy został zarejestrowany.

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Zmodyfikowana sprawa I (uwzględnienie orzeczenia BGH, 9 listopada 2017 r. - I ZR 164/16):

W. nie zarejestrował austriackiego znaku towarowego dla swojego produktu, lecz znak towarowy Unii Europejskiej w rozumieniu rozporządzenia (UE) 2017/1001 (rozporządzenia w sprawie znaków towarowych Unii Europejskiej, zwanego dalej "EUTMR"). P. ma siedzibę we Włoszech i sprzedaje części akcesoriów produkowanych przez W, promując je na swojej stronie internetowej z włoską domeną najwyższego poziomu ("P.it"), m.in. w języku niemieckim. Strona internetowa nie oferuje możliwości składania zamówień, ale zawiera dane kontaktowe P.

P. zobowiązał się wobec W. do powstrzymania się od eksportu produktów marki W. do Niemiec lub oferowania ich na sprzedaż, reklamę lub marketing.

X-GmbH, z siedzibą w Niemczech, zwraca się z prośbą o sporządzenie cennika za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres podany na stronie internetowej oraz, po jego otrzymaniu, zamawia 150 części zamiennych, również za pośrednictwem poczty elektronicznej. X zleca firmie spedycyjnej transport towarów z przedsiębiorstwa P. do zakładu produkcyjnego w Niemczech. W uważa, że jego znak towarowy Unii Europejskiej został naruszony, ponieważ towary zostały sprzedane na rynku Unii Europejskiej bez jego zgody i wnosi o wydanie nakazu sądowego w Niemczech.

Czy sądy niemieckie mają jurysdykcję międzynarodową?

Rozporządzenie w sprawie znaku towarowego Unii Europejskiej reguluje jurysdykcję międzynarodową w zakresie postępowania cywilnego dotyczącego naruszenia unijnych znaków towarowych i tak w art. 125 wskazano:

Artykuł 125 Jurysdykcja międzynarodowa

1. Z zastrzeżeniem przepisów niniejszego rozporządzenia, jak również wszelkich przepisów rozporządzenia (UE) nr 1215/2012 mających zastosowanie na mocy art. 122, postępowania w odniesieniu do powództw i roszczeń określonych w art. 124 toczą się przed sądami tego państwa członkowskiego, w którym pozwany ma miejsce zamieszkania/siedzibę, lub jeżeli nie ma on miejsca zamieszkania/siedziby w żadnym z państw członkowskich, w tym, w którym ma przedsiębiorstwo. [...]

5. Postępowania w odniesieniu do powództw i roszczeń określonych w art. 124, z wyjątkiem powództw o stwierdzenie braku naruszenia unijnego znaku towarowego, mogą również toczyć się przed sądami państwa członkowskiego, w którym miało miejsce naruszenie lub wystąpiła groźba naruszenia lub w którym została dokonana czynność, o której mowa w art. 11 ust. 2.

Zgodnie z art. 125 ust. 1 EUTMR, zasadniczo sądy państwa, w którym pozwany ma miejsce zamieszkania, mają jurysdykcję międzynarodową, a zatem w przypadku P. sądy niemieckie.

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

7

Międzynarodowa jurysdykcja sądów niemieckich mogłaby się jednak opierać na art. 125 ust. 5 EUTMR, jeżeli domniemane naruszenie zostało popełnione w Niemczech. W tym kontekście należy zauważyć, że w przeciwieństwie do art. 7 pkt 2 Rozporządzenia Bruksela I bis, sformułowanie art. 125 ust. 5 EUTMR nie zawiera alternatywy miejsca w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę a miejsca w którym wystąpiła szkoda.

Wyjaśnienie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, 5 czerwca 2014 r. - C-360/12, Coty Germany GmbH, ECLI:UE:C:2014:1318 (w sprawie rozporządzenia dotyczącego treści podobnych przepisów w art. 3 ust. 1 lit. b)). 93 (5) Rozporządzenie (WE) nr 40/94 w sprawie wspólnotowego znaku towarowego, zwane dalej "rozporządzeniem w sprawie wspólnotowego znaku towarowego z 1994 r.):

31 Jeśli chodzi o wykładnię wspomnianego art. 93 ust. 5, przy uwzględnieniu tego, co stwierdzono w pkt 27 i 28 niniejszego wyroku, widniejące w tym przepisie pojęcie „państwa członkowskiego, w którym miało miejsce naruszenie lub wystąpiła groźba naruszenia” należy interpretować w sposób autonomiczny w stosunku do pojęcia „miejsca, gdzie nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę” widniejącego w art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 44/2001.

32 W rezultacie dualizm łączników – czyli łącznika miejsca, w którym nastąpiło zdarzenie powodujące powstanie szkody, oraz łącznika miejsca, w którym szkoda zaistniała – przyjęty w orzecznictwie Trybunału dotyczącym art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 44/2001 (zob. wyrok Bier, 21/76, EU:C:1976:166, pkt 19; ostatnio wyrok Kainz, C-45/13, EU:C:2014:7, pkt 23 i przytoczone tam orzecznictwo) nie może automatycznie mieć znaczenia dla wykładni pojęcia „państwa członkowskiego, w którym miało miejsce naruszenie lub wystąpiła groźba naruszenia” widniejącego w art. 93 ust. 5 rozporządzenia nr 40/94.

33 Aby ustalić, czy autonomiczna wykładnia tego ostatniego przepisu prowadzi jednakże do uznania takiego dualizmu łączników, należy zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału uwzględnić nie tylko brzmienie wspomnianego przepisu, lecz również jego kontekst i cele.

34 Jeśli chodzi o brzmienie art. 93 ust. 5 rozporządzenia nr 40/94, pojęcie „państwa członkowskiego, w którym miało miejsce naruszenie” sugeruje – jak zauważył rzecznik generalny w pkt 31 opinii – że łącznik ten odnosi się do czynnego zachowania sprawcy tego naruszenia. Z tego względu łącznik przewidziany w tym przepisie dotyczy terytorium państwa członkowskiego, w którym nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie powodujące naruszenie, a nie terytorium państwa członkowskiego, w którym wspomniane naruszenie wywołuje skutki.

35 Należy także zauważyć, że przyjęcie istnienia podstawy jurysdykcji wynikającej ze wspomnianego art. 93 ust. 5, opartej na miejscu, w którym naruszenie wywołuje skutki, byłoby sprzeczne z brzmieniem art. 94 ust. 2 rzeczonoego rozporządzenia, ograniczającego wynikającą z art. 93 ust. 5 właściwość sądów w sprawach wspólnotowych znaków towarowych do spraw,

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

których przedmiotem są czynności dokonane lub groźba ich dokonania na terytorium państwa członkowskiego siedziby sądu rozpoznającego sprawę.

8

36 Ponadto, jak zauważył rzecznik generalny w pkt 28 i 29 opinii, zarówno geneza, jak i kontekst rozporządzenia nr 40/94 potwierdzają chęć prawodawcy Unii do odstąpienia od podstawy jurysdykcji przewidzianej w art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 44/2000 mając na względzie w szczególności to, że ta ostatnia podstawa jurysdykcji nie wystarcza, aby odnieść się do szczególnych problemów dotyczących naruszenia wspólnotowego znaku towarowego.

37 W rezultacie jurysdykcję wynikającą z art. 93 ust. 5 rozporządzenia nr 40/94 można przypisać wyłącznie sądom w sprawach wspólnotowych znaków towarowych państwa członkowskiego, na którego terytorium pozwany popełnił zarzucany czyn bezprawny.

W związku z tym powstaje pytanie, czy P. dopuścił się naruszenia poprzez działania marketingowe, które miały miejsce w Niemczech. Takie działania można było zaobserwować wyłącznie w prowadzeniu niemieckojęzycznej strony internetowej lub w przesłaniu żadanego cennika do Niemiec. Przesyłka towarów do Niemiec nie może być jednak przypisana P., ponieważ spedytor odpowiedzialny za transport został zlecony przez X.

W ocenie niemieckiego Federalnego Sądu Najwyższego (Bundesgerichtshof, zwanego dalej "BGH"), który zastosował orzecznictwo TSUE (TSUE, 27 września 2017 r. - C-24/16 i C-25/16, Nintendo, ECLI:EU:C:2017:724) w sprawie wzorów wspólnotowych ze względu na podobieństwo treści odpowiednich przepisów, oferta na stronie internetowej w języku niemieckim nie prowadzi do międzynarodowej jurysdykcji sądów niemieckich, BGH, 9 listopada 2017 r. - I ZR 164/16 = EuZW 2018, 84, paras. 30 i nast. 97 rozporządzenia (WE) nr 207/2009 w sprawie wspólnotowego znaku towarowego, zwanego dalej "rozporządzeniem w sprawie wspólnotowego znaku towarowego z 2009 r.", które jest identyczne pod względem treści z art. 8 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (WE) nr 207/2009 w sprawie wspólnotowego znaku towarowego, zwanego dalej "rozporządzeniem w sprawie wspólnotowego znaku towarowego z 2009 r.". 125 EUTMR):

31 [...] Sąd Apelacyjny słusznie przyjął, że niemieckojęzyczna strona internetowa pozwanego nie prowadzi do międzynarodowej jurysdykcji sądów niemieckich. Jednakże, wbrew opinii sądu apelacyjnego, nie jest istotne, aby strona internetowa pozwanego nie zawierała opcji zamówienia i ograniczała się do ogólnej prezentacji jego działalności. Nawet gdyby istniała taka możliwość zamówienia lub - jak twierdzi powód - kupujący perfumy handlowe w Niemczech byłiby bezpośrednio objęci stroną internetową, nie prowadziłyby to regularnie do międzynarodowej jurysdykcji sądów niemieckich. Wynika to z wyroku [TSUE, 27. Wrzesień 2017 - C-24/16 i C/25/16, Nintendo, ECLI:EU:C:2017:724]. Wyrok ten został wydany na podstawie rozporządzenia (WE) nr 6/2002 w sprawie wzorów wspólnotowych. Jednakże, z powodu podobieństwa treści odpowiednich przepisów, orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej może zostać zastosowane w sprawie znaków towarowych Unii Europejskiej [...].

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

31[...] Jeżeli podmiot gospodarczy oferuje do sprzedaży towary, które można obejrzeć na ekranie i zamówić za pośrednictwem strony internetowej skierowanej do nabywców w innych państwach członkowskich, naruszając wspólnotowy znak towarowy, takie zachowanie wchodzi w zakres pojęcia "używanie w obrocie handlowym" w rozumieniu art. 81 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (WE) nr 40/94. 9 (1) [CTMR 2009]. [...] Jest to również zdarzenie powodujące powstanie szkody. Miejsce wystąpienia tego szkodliwego zdarzenia w rozumieniu art. 9 ust. 1 [CTMR 2009]. 97 (5) [CTMR 2009] nie jest jednak w takim przypadku miejscem, w którym można uzyskać dostęp do strony internetowej, lecz miejscem, w którym rozpoczęto proces publikacji oferty na stronie internetowej [...]. Nawet gdyby strona internetowa pozwanych miała zawierać ofertę towarową, z pewnością należałoby przyjąć, że proces publikacji oferty miał miejsce we Włoszech.

Ponadto zdaniem Bundesgerichtshof (BGH, 9 listopada 2017 r. - I ZR 164/16 = EuZW 2018, 84, pkt 33 i kolejne) wysłanie cennika do Niemiec również nie stanowi wystarczającego czynnika łączącego:

33 Wbrew stanowisku Sądu Apelacyjnego, międzynarodowa właściwość sądów niemieckich [...] nie opiera się na fakcie, że pozwana przesłała [...] produkt i cennik do Niemiec pocztą elektroniczną z Włoch.

34 W sporach dotyczących naruszeń praw własności intelektualnej nie jest rzadkością, że ten sam pozwany jest oskarżony o kilka aktów naruszenia i z tego powodu zdarzenie powodujące powstanie szkody w kilku miejscach. Dla celów ustalenia zdarzenia powodującego szkodę w przypadku, gdy ten sam pozwany dopuścił się różnych czynów naruszenia w rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 40/94. 9 ust. 2 [rozporządzenia w sprawie wspólnotowego znaku towarowego 2009] w kilku państwach członkowskich nie jest konieczne rozpatrywanie każdego indywidualnego aktu naruszenia, lecz dokonanie całościowej oceny zachowania w celu ustalenia miejsca, w którym popełniono pierwotny akt naruszenia, którego dotyczy zarzucane zachowanie lub w przypadku którego istnieje groźba jego popełnienia [zob. Wrzesień 2017 r. - C-24/16 i C/25/16, Nintendo, ECLI:UE:C:2017:724]. W tym względzie, rozważania Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości dotyczące interpretacji art. 2 ust. 1 lit. a) i b) oraz art. 3 ust. 1 lit. a) i c) rozporządzenia (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 grudnia 2001 r. w sprawie wspólnotowego kodeksu postępowania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz. Urz. UE:C:2017:724). 8 II Rozporządzenie (WE) nr 864/2007 w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych (rozporządzenie Rzym II), które jest pod względem językowym podobne do art. 8 II. 97 ust. 5 [rozporządzenia w sprawie wspólnotowego znaku towarowego 2009], stosuje się [...].

35 Rozumowanie, że sąd, przed którym wytoczono powództwo, może łatwo określić prawo właściwe na podstawie jednolitego czynnika łączącego - miejsca, w którym popełniono czyn niedozwolony lub zagrożono jego popełnieniem, które jest źródłem kilku czynów zarzucanych pozwanemu (patrz TSUE, 27. Wrzesień 2017 r. - C-24/16 i C/25/16, Nintendo, ECLI:UE:C:2017:724) - ma również zastosowanie do wykładni art. 2 ust. 1 lit. b) i c). 97 (5) [CTMR 2009]. Strony i sąd mogą następnie łatwo wyznaczyć państwo członkowskie, w którym doszło do naruszenia w rozumieniu art. 97 ust. 5 [CTMR2009]. 97 (5) [rozporządzenie w sprawie wspólnotowego znaku towarowego 2009].

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

36 Zatem nie jest konieczne skupienie się na poszczególnych aktach naruszenia, lecz dokonanie ogólnej oceny zachowania pozwanego w celu ustalenia miejsca, w którym pierwotny akt naruszenia, na którym opiera się zarzucane zachowanie, został popełniony lub grozi popełnieniem.

37 Jeżeli [...] oferta została już złożona na stronie internetowej pozwanych, należy to uznać za zdarzenie powodujące powstanie szkody. Wysłanie wiadomości e-mail z listą produktów nie miałyby wówczas znaczenia w tym kontekście. W każdym razie miejscem zdarzenia powodującego szkodę w przypadku oferty internetowej jest miejsce, w którym rozpoczęto jej publikację. Nic nie zostało ustalone ani w inny sposób ujawnione, że publikacja strony internetowej została zainicjowana w Niemczech.

38 Jeżeli strona internetowa pozwanej nie jest uznawana za ofertę, zdarzeniem powodującym szkodę jest wysłanie produktów i cenników pocztą elektroniczną. W tym przypadku miejscem zdarzenia powodującego szkodę nie są również Niemcy. Zastosowanie zasad opracowanych dla przypadków zamówień składanych przez Internet prowadzi do tego, że miejscem zdarzenia powodującego szkodę w niniejszej sprawie jest miejsce, do którego wysyłana jest poczta elektroniczna. Wobec braku rozbieżnych wskazań można przyjąć, że miało to miejsce we Włoszech [...]. Nie ma znaczenia, czy pozwany skontaktował się z [X] z własnej inicjatywy czy na wniosek.

W przypadku naruszenia praw do unijnych znaków towarowych poprzez ich dystrybucję w Internecie, miejsce właściwe do rozpoznania sprawy, zgodnie z art. 125 ust. 5 EUTMR to miejsce, w którym uruchomiona jest strona internetowa. Indywidualne działania sprzedażowe w odniesieniu do innych krajów, takie jak wysyłanie informacji pocztą elektroniczną, nie stanowią wystarczającego związku dla ustalenia międzynarodowej jurysdykcji sądów lokalnych. Prawo właściciela znaku towarowego Unii Europejskiej do wniesienia powództwa będzie zatem zazwyczaj ograniczone do kraju pochodzenia pozwanego, w przeciwieństwie do krajowych znaków towarowych, w którym kraj rejestracji znaku towarowego jest postrzegany jako miejsce, w którym wystąpiła szkoda, co często prowadzi do międzynarodowej jurysdykcji sądów krajowych powoda. W tym względzie egzekwowanie znaku towarowego Unii Europejskiej jest znacznie trudniejsze w porównaniu z krajowymi znakami towarowymi.

Sprawa 2:

H, mieszkający w Wiedniu, jest zawodowym fotografem architektury i autorem ilustrowanych książek przedstawiających budynki znanego austriackiego architekta A. A wykorzystał fotografie H do zilustrowania swojej pracy na konferencji zorganizowanej przez niemiecką agencję E. Po zakończeniu konferencji E udostępnił te zdjęcia na swojej stronie internetowej do pobrania i pobrania bez zgody H. i bez podania oznaczenia praw autorskich. H. dostrzeża naruszenie swoich praw autorskich i wnosi do sądu gospodarczego w Wiedniu powództwo o odszkodowanie przeciwko E na podstawie art. 7 pkt 2 rozporządzenia Bruksela I bis. E twierdzi, że sądy nie mają jurysdykcji międzynarodowej, argumentując, że jego strona internetowa nie jest skierowana do

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Austrii, a sam dostęp do niej w Austrii nie jest wystarczający do ustalenia jurysdykcji sądów austriackich.

Czy sąd gospodarczy w Wiedniu ma jurysdykcję międzynarodową?

Właściwość miejscowa sądu w rozumieniu art. 4 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I bis należy do sądów państwa, w którym spółka będąca stroną pozwaną ma siedzibę, to znaczy, w przypadku E., do sądów niemieckich.

Sądy austriackie mogą jednak posiadać jurysdykcję zgodnie z art. 7 pkt 2 rozporządzenia Bruksela I bis, w sprawach dotyczących czynu niedozwolonego lub czynu podobnego do czynu niedozwolonego, jeżeli zdarzenie wystąpiło lub mogło wystąpić w Austrii.

W odniesieniu do właściwego czynu naruszenia i określenia jego miejsca w przypadku publikacji treści w Internecie, TSUE, 22 stycznia 2015 r. - C-441/13, Hejduk, ECLI:UE:C:2015:28 (w odniesieniu do art. 3 ust. 1 lit. b) dyrektywy 95/46/WE). 5 (3) Rozporządzenie Bruksela I), wskazał, że:

23 *Po pierwsze, należy stwierdzić, że zdarzenie powodujące powstanie szkody, zdefiniowane jako okoliczność będąca przyczyną zarzucanej szkody (zob. wyrok Zuid-Chemie, C-189/08, EU:C:2009:475, pkt 28), nie ma znaczenia dla ustalenia jurysdykcji sądu, do którego wniesiono sprawę taką jak rozpatrywana w postępowaniu głównym.*

24 *W sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, w której zarzucany czyn niedozwolony polega na naruszeniu praw autorskich i praw pokrewnych prawu autorskiemu poprzez udostępnienie w określonej witrynie internetowej fotografii bez zgody ich autora, należy bowiem uznać za zdarzenie powodujące powstanie szkody uruchomienie procesu technicznego wyświetlania fotografii we wspomnianej witrynie internetowej. Zdarzenie powodujące ewentualne naruszenie praw autorskich wynika zatem z zachowania właściciela wskazanej witryny (zob. analogicznie wyrok Wintersteiger, C-523/10, EU:C:2012:220, pkt 34, 35).*

25 *W sprawie takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym czynny lub zaniechania, które mogą stanowić takie naruszenie, można zlokalizować tylko w miejscu, w którym znajduje się siedziba spółki [E], ze względu na to, że spółka ta podjęła i wykonała tam decyzję o udostępnieniu fotografii w określonej witrynie internetowej. Jest zaś bezsporne, że siedziba ta nie mieści się w państwie członkowskim sądu odsyłającego.*

26 *Wynika z tego, że w okolicznościach takich jak rozpatrywane w postępowaniu głównym zdarzenie powodujące powstanie szkody sytuuje się w siedzibie tej spółki i z tego względu nie pozwala na ustalenie jurysdykcji sądu, do którego wniesiono powództwo.*

Miejsce zdarzenia powodującego szkodę znajduje się zatem w Niemczech i nie prowadzi do międzynarodowej jurysdykcji sądu gospodarczego w Wiedniu.

Należy wyjaśnić, czy jurysdykcja wynika z faktu, że Wiedeń jest miejscem, w którym wystąpiła szkoda wynikająca z naruszenia praw autorskich. W celu ustalenia tego miejsca w przypadku naruszenia praw autorskich poprzez rozpowszechnianie utworów na nośnikach fizycznych, ETS

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

odniósł się w sprawie rozproszonych czynów niedozwolonych w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 3 października 2013 r. - C-170/12, *Pickney*, ECLI:EU:C:2013:635 (art. 5 ust. 3 I-Regulacja brukselska):

31 Trybunał interpretował już art. 5 pkt 3 rozporządzenia w odniesieniu do naruszeń popełnionych za pośrednictwem Internetu i mogących z tego względu urzeczywistnić się w więcej niż jednym miejscu (zob. wyroki: z dnia 25 października 2011 r. w sprawach połączonych C-509/09 i C-161/10 *eDate Advertising i Martinez*, Zb.Orz. s. I-10269; a także z dnia 19 kwietnia 2012 r. w sprawie C-523/10 *Wintersteiger*).

32 Jak wynika z tych orzeczeń, po pierwsze, miejsce urzeczywistnienia się szkody w rozumieniu omawianego przepisu może być różne w zależności od charakteru prawa, którego naruszenie jest podnoszone (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie *Wintersteiger*, pkt 21–24).

33 Po drugie, możliwość urzeczywistnienia się szkody w określonym państwie członkowskim jest uzależniona od tego, czy prawo, którego naruszenie jest podnoszone, podlega ochronie w tym państwie (zob. ww. wyrok w sprawie *Wintersteiger*, pkt 25).

34 Wreszcie po trzecie, jak wynika z omawianych orzeczeń, zgodnie z celami wspomnianymi w pkt 27 niniejszego wyroku określenie miejsca urzeczywistnienia się szkody w celu ustalenia właściwości konkretnego sądu do rozpatrzenia zarzutu naruszenia w sprawach deliktowych lub quasi-deliktowych zależy również od tego, który sąd jest w stanie najlepiej ocenić zasadność tego zarzutu (ww. wyroki: w sprawach połączonych *eDate Advertising i Martinez*, pkt 48; a także w sprawie *Wintersteiger*, pkt 27).

35 Stosując powyższe zasady, Trybunał dokonuje, na potrzeby określenia miejsca urzeczywistnienia się zarzucanej szkody wyrządzonej za pośrednictwem Internetu, rozróżnienia między naruszeniem dóbr osobistych a naruszeniem praw własności intelektualnej i przemysłowej.

36 W ten sposób osoba poszkodowana w związku z naruszeniem jej dóbr osobistych – które to dobra podlegają ochronie we wszystkich państwach członkowskich – za pośrednictwem treści umieszczonej w sieci może, ze względu na miejsce urzeczywistnienia się szkody, dochodzić odpowiedzialności sprawcy przed sądami każdego z państw członkowskich, na których terytorium treść ta jest lub była dostępna. Sądy te są właściwe do rozpatrywania jedynie roszczeń dotyczących szkody wyrządzonej na terytorium państwa członkowskiego sądu, do którego wniesiono powództwo (zob. ww. wyrok w sprawach połączonych *eDate Advertising i Martinez*, pkt 52). Poza tym, ponieważ skutki naruszenia dóbr osobistych za pośrednictwem treści umieszczonej w sieci jest w stanie najlepiej ocenić sąd miejsca, w którym znajduje się ośrodek życiowych interesów poszkodowanego, zainteresowany ma możliwość wniesienia powództwa dotyczącego całości szkody do jednego sądu, to jest do sądu właściwego dla tego miejsca (ww. wyrok w sprawach połączonych *eDate Advertising i Martinez*, pkt 48).

37 Natomiast zarzut naruszenia prawa własności intelektualnej lub przemysłowej, którego ochrona na podstawie aktu rejestracji jest ograniczona do terytorium państwa członkowskiego,

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

w którym ta rejestracja nastąpiła, należy wnosić do sądów owego państwa. To bowiem sądy państwa członkowskiego rejestracji są w stanie najlepiej ocenić, czy rzeczywiście doszło do naruszenia prawa, o które chodzi (zob. podobnie, w odniesieniu do krajowych znaków towarowych, ww. wyrok w sprawie Wintersteiger, pkt 25 i 28).

38 Należy zbadać, czy wnioski wynikające z omówionych powyżej precedensów znajdują zastosowanie do zarzutu naruszenia praw autorskich.

39 W pierwszym rzędzie trzeba zauważyć, że majątkowe prawa autorskie podlegają, podobnie jak prawa wynikające z krajowego znaku towarowego, zasadzie terytorialności. Prawa te powinny jednak, w szczególności na podstawie dyrektywy 2001/29, podlegać automatycznie ochronie we wszystkich państwach członkowskich, w związku z czym mogą też zostać naruszone w każdym z nich, odpowiednio do obowiązującego prawa materialnego.

40 Trzeba w tej mierze od razu wyjaśnić, że kwestia, po pierwsze, czy okoliczności, w jakich prawo chronione w państwie członkowskim sądu, do którego wniesiono powództwo, można uznać za naruszone, a po drugie, czy naruszenie to można przypisać pozwanemu, należy do istoty sprawy, którą bada właściwy sąd (zob. podobnie ww. wyrok w sprawie Wintersteiger, pkt 26).

41 Na etapie badania właściwości sądu do rozpatrywania szkody określenie miejsca, w którym się ona urzeczywistniła w rozumieniu art. 5 pkt 3 rozporządzenia, nie może bowiem być uzależnione od kryteriów właściwych dla rozpoznania sprawy co do istoty i nie wymienionych w tym przepisie. Przepis ten wskazuje zaś jako jedyny warunek, by nastąpiło lub mogło nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę.

42 Zatem, odmiennie niż art. 15 ust. 1 lit. c) rozporządzenia, który był przedmiotem wykładni w wyroku z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawach połączonych C-585/08 i C-144/09 Pammer i Hotel Alpenhof, Zb.Orz. s. I-12527, art. 5 pkt 3 rozporządzenia nie wymaga, by działalność była „kierowana do” państwa członkowskiego sądu, do którego wniesiono powództwo.

43 W związku z tym w odniesieniu do zarzutu naruszenia majątkowych praw autorskich sąd, do którego wniesiono powództwo dotyczące czynu niedozwolonego lub czynu podobnego jest właściwy do jego rozpoznania, jeżeli tylko państwo członkowskie, na którego terytorium działa ten sąd, chroni prawa majątkowe, których poszanowania powód dochodzi, a zarzucana szkoda może się urzeczywistnić na obszarze właściwości miejscowej owego sądu.

44 W takich okolicznościach jak w postępowaniu głównym niebezpieczeństwo urzeczywistnienia się szkody wynika w szczególności z możliwości nabycia za pośrednictwem strony internetowej dostępnej na obszarze właściwości miejscowej sądu, do którego wniesiono powództwo, kopii utworu, z którym związane są prawa, na które powód się powołuje.

45 Natomiast jeżeli ochrona udzielona przez państwo członkowskie sądu, do którego wniesiono powództwo, obejmuje jedynie terytorium tego państwa, sąd ten jest właściwy tylko w zakresie szkody wyrządzonej na terytorium państwa członkowskiego, któremu podlega.

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

46 *Gdyby bowiem sąd taki był właściwy również w zakresie szkody wyrządzonej na terytorium innych państw członkowskich, zastępowałby sądy tych państw, podczas gdy są one co do zasady właściwe w świetle art. 5 pkt 3 rozporządzenia oraz zasady terytorialności do rozpatrywania szkód wyrządzonych na terytorium ich państw członkowskich i są w stanie najlepiej ocenić, zarówno czy nastąpiło naruszenie majątkowych praw autorskich chronionych w danym państwie członkowskim, jak też jakiego charakteru szkoda wystąpiła.*

W niniejszej sprawie TSUE stosuje te zasady również w odniesieniu do naruszeń praw autorskich spowodowanych publikacją chronionych prac w Internecie (TSUE, 22 stycznia 2015 r. - C-441/13, Hejduk, ECLI:UE:C:2015:28, w sprawie art. 5 (3) I-Regulacja brukselska):

29 *W tym względzie Trybunał uściślił już nie tylko, że miejsce urzeczywistnienia się szkody w rozumieniu omawianego przepisu może być różne w zależności od charakteru prawa, którego naruszenie jest podnoszone, lecz także, iż możliwość urzeczywistnienia się szkody w określonym państwie członkowskim jest uzależniona od tego, czy prawo, którego naruszenie jest podnoszone, podlega ochronie w tym państwie członkowskim (zob. wyrok Pinckney, EU:C:2013:635, pkt 32, 33).*

30 *Jeśli chodzi o ten drugi aspekt, w sprawie głównej [H] zarzuca naruszenie przysługujących jej praw autorskich ze względu na opublikowanie wykonanych przez nią fotografii w witrynie internetowej spółki [E]. Jest bezsporne – jak w szczególności wynika z pkt 22 niniejszego wyroku – że prawa, na które powołuje się [H], są chronione w Austrii.*

31 *Co się tyczy możliwości urzeczywistnienia się szkody w państwie członkowskim innym niż to, w którym spółka [E] ma siedzibę, spółka ta podkreśla, że jej witryna internetowa, na której sporne fotografie zostały opublikowane, operująca pod nazwą niemieckiej krajowej domeny najwyższego poziomu, mianowicie „.de”, nie jest przeznaczona dla Austrii i że w rezultacie szkoda nie urzeczywistniła się w tym ostatnim państwie członkowskim.*

32 *W tym względzie z orzecznictwa Trybunału wynika, że w przeciwieństwie do art. 15 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 44/2001, który został zinterpretowany w wyroku Pammer i Hotel Alpenhof (C-585/08 i C-144/09, EU:C:2010:740), art. 5 pkt 3 omawianego rozporządzenia nie wymaga, by rozpatrywana witryna była „kierowana do” państwa członkowskiego sądu, do którego wniesiono powództwo (zob. wyrok Pinckney, EU:C:2013:635, pkt 42).*

33 *Tym samym w celu określenia miejsca urzeczywistnienia się szkody dla potrzeb ustalenia jurysdykcji na podstawie art. 5 pkt 3 rozporządzenia nr 44/2001 bez znaczenia jest okoliczność, że witryna internetowa rozpatrywana w postępowaniu głównym nie jest przeznaczona dla państwa członkowskiego sądu, do którego wniesiono powództwo.*

34 *W okolicznościach takich jak rozpatrywane w postępowaniu głównym należy zatem uznać, że urzeczywistnienie się szkody lub możliwość tego urzeczywistnienia się wynikają z dostępności*

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

w państwie członkowskim sądu, do którego wniesiono powództwo, za pośrednictwem witryny internetowej spółki [E] fotografii objętych prawami, na które powołuje się [H].

36 Jednakże należy przypomnieć, że jeżeli ochrona praw autorskich i praw pokrewnych prawu autorskiemu udzielona przez państwo członkowskie sądu, do którego wniesiono powództwo, jest ograniczona do terytorium tego państwa, to sąd, do którego wniesiono powództwo ze względu na miejsce urzeczywistnienia się zarzucanej szkody, jest właściwy tylko w zakresie szkody wyrządzonej na terytorium tego państwa członkowskiego (zob. podobnie wyrok Pinckney, EU:C:2013:635, pkt 45).

Podsumowując, w przypadku naruszeń praw autorskich do ustanowienia jurysdykcji międzynarodowej i lokalnej wystarczy, aby prawo, którego naruszenie jest domniemane, było prawnie chronione w państwie sądu orzekającego i aby szkoda wystąpiła w okręgu sądu, do którego wniesiono sprawę. Nie jest konieczne, aby (potencjalnie) naruszająca działalność była skierowana w stronę państwa jurysdykcji. Zasada ochrony krajowej, na podstawie której, w sprawie Wintersteiger, ograniczono możliwe miejsce, w którym może nastąpić szkoda z tytułu naruszenia praw autorskich do stanu rejestracji krajowego znaku towarowego w zależności od rejestracji (zob. powyżej sprawa 1), w tym przypadku skutkuje jedynie tym, że międzynarodowa właściwość sądu w miejscu, w którym wystąpiła szkoda, jest ograniczona do szkody wyrządzonej w jego państwie.

TREŚĆ NINIEJSZEGO MATERIAŁU SZKOLENIOWEGO REPREZENTUJE JEDYNIĘ POGLĄDY AUTORA I JEGO WYŁĄCZNĄ ODPOWIEDZIALNOŚĆ. KOMISJA EUROPEJSKA NIE PONOSI ŻADNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA WYKORZYSTANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

Spiderman

1

Fakty:

John, austriacki sprzedawca zamieszkały w Rzymie, był użytkownikiem portalu społecznościowego Facebook. Wykorzystywał tę sieć społecznościową wyłącznie do celów prywatnych pod nieprawdziwym nazwiskiem ("Frank Spiderman").

W październiku 2017 r. "Frank Spiderman" został objęty zakazem korzystania z portalu społecznościowego Facebook z powodu umieszczenia na jego publicznie dostępnej stronie zdjęcia pt. "Moje narodziny" (obraz Fridy Kahlo przedstawiający kobietę podczas porodu) wraz z linkiem do programu telewizyjnego emitowanego na kanale "Arte" (kanał europejski, promujący programy w dziedzinie kultury i sztuki) o historii Fridy Kahlo.

Zgodnie z wyjaśnieniami Facebooka "Frank Spiderman" został objęty zakazem korzystania z mediów społecznościowych, ponieważ zgodnie ze standardami społecznymi strony (<https://www.facebook.com/communitystandards#>), zakazane jest publikowanie na Facebooku zdjęć przedstawiających nagość i innych wyraźnie zakazanych treści:

„Standardy społecznościowe witryny. Nagość: Użytkownicy udostępniają czasem treści zawierające nagość stanowiące tzw. „kampanie uświadamiające” lub projekty artystyczne. Ograniczamy wyświetlanie nagości, ponieważ niektórzy odbiorcy w naszej globalnej społeczności mogą być wrażliwi na tego typu treści - szczególnie ze względu na ich pochodzenie kulturowe lub wiek. Aby traktować wszystkich użytkowników sprawiedliwie i szybko reagować na zgłoszenia, ważne jest, abyśmy wprowadzili jasne zasady, które nasze globalne zespoły zarządzające stroną mogą stosować jednolicie i łatwo podczas przeglądania zamieszczanych treści. W rezultacie nasze zasady mogą czasami być bardziej restrykcyjne niż byśmy sobie tego życzyli i mogą ograniczać treści udostępniane w uzasadnionych celach. Wciąż pracujemy nad tym, aby lepiej oceniać zamieszczane treści i egzekwować nasze standardy.

Usuwane są zdjęcia osób pokazujących genitalia lub zdjęcia przedstawiające pośladki. Ograniczamy również niektóre obrazy kobiecych piersi, jeśli zawierają one brodawkę sutkową, ale zawsze zezwalamy na zamieszczanie fotografii kobiet aktywnie zaangażowanych w karmienie piersią lub pokazujących piersi z bliznami po mastektomii. Zezwalamy również na fotografie obrazów, rzeźb i innych dzieł sztuki przedstawiających nagie postacie. Ograniczenia dotyczące wyświetlania zarówno nagości, jak i aktywności seksualnej mają również zastosowanie do treści tworzonych cyfrowo, chyba że treści te są zamieszczane w celach edukacyjnych, humorystycznych lub satyrycznych. Publikowanie obrazów przedstawiających stosunki seksualne jest zabronione. Opisy aktów seksualnych, które zawierają zbyt wiele szczegółów, mogą również zostać usunięte”.

John ze względu na objęcie go zakazem korzystania ze strony Facebook postanowił złożyć pozew przeciwko Facebookowi do sądu pierwszej instancji w Rzymie, twierdząc, że Facebook nie jest w stanie odróżnić pornografii od sztuki.

Co-funded by the Justice Programme of the European Union
(2014-2020)

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

John wystąpił z powództwem o reaktywację swojego konta na Facebooku, jak również o wypłacenie odszkodowania w wysokości 40 000 Euro.

W dniu 15 stycznia 2019 roku szef Facebooka w obrębie Europy, którego biuro mieści się w Berlinie, otrzymał pozew.

W dniu 3 marca 2019 roku, podczas rozprawy, prawnik reprezentujący Facebooka argumentował, że sąd pierwszej instancji w Rzymie nie jest właściwy do rozpoznania sprawy, ponieważ, uruchamiając swoje konto, John wyraził zgodę na warunki korzystania z serwisu (umowa dotycząca wyboru sądu), zgodnie z którymi:

"Użytkownik będzie dochodził wszelkich roszczeń wynikających z niniejszej umowy lub od Facebook'a wyłącznie w Amerykańskim Sądzie Rejonowym właściwym dla północnej Kalifornii lub Sądzie Stanowym znajdującym się w hrabstwie San Mateo (U.S. District Court for the Northern District of California or a State court located in San Mateo County). Poprzez podpisanie niniejszego oświadczenia, wyrażana jest zgoda na poddanie się osobistej jurysdykcji w/w sądów w celu rozpatrzenia wszelkich roszczeń. Wszelkie roszczenia, które mogą powstać między Użytkownikiem a nami, podlegają prawu stanu Kalifornia, bez względu na przepisy kolizyjne".

Pytania:

A. Czy John jest konsumentem?

B. Czy sąd w Rzymie (Włochy) jest właściwy do rozpoznania tego powództwa?

Materiały:

A) PRAWODAWSTWO EUROPEJSKIE

- Rozporządzenie (UE) nr. 1215/2012 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych.

B) ORZECZNICTWO TSUE

- wyrok z dnia 20 stycznia 2005 r., sprawa C-464/01, ECLI:UE:C:2005:32, Gruber przeciwko Bay Wa AG.

- wyrok z dnia 25 stycznia 2018 r., sprawa C-498/16, ECLI:UE:C:2018:37, Schrems przeciwko Facebook Ireland Limited.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

ROZWIĄZANIA

Pytanie A

Odpowiedź: John jest konsumentem.

Szczegółowe uzasadnienie: W związku z tym, że Facebook należy traktować jak podmiot prowadzący działalność gospodarczą, a tym samym jak podmiot profesjonalny, koniecznym wydaje się poczynienie dalszych rozważań na temat statusu Johna w niniejszej sprawie.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 przekształconego rozporządzenia Bruksela I "konsument" to osoba zawierająca umowę "w celu, który można uznać za niezwiązany z jej działalnością gospodarczą lub zawodową".

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w sprawie **Gruber**, w ust. 36 wyjaśnił tę kwestię:

„**Pojęcie "konsumenta"** powinno być interpretowane w sposób ścisły, przy uwzględnieniu sytuacji danej osoby w określonej umowie wobec rodzaju i celu tej umowy, nie zaś wobec subiektywnej sytuacji tej osoby, albowiem ta sama osoba może zostać uznana za konsumenta w ramach pewnego rodzaju transakcji, a za przedsiębiorcę w ramach innych transakcji.”

John jest sprzedawcą zamieszkałym w państwie członkowskim. Niemniej jednak bycie „sprzedawcą” (przedsiębiorcą) w życiu zawodowym nie oznacza, że John będzie uznawany za sprzedawcę we wszystkich sytuacjach życiowych.

W omawianej sprawie John utworzył i korzystał ze swojego konta na Facebooku wyłącznie w celach prywatnych. W związku z tym należy przyjąć, że John jest prywatnym użytkownikiem konta na Facebooku, a nie podmiotem profesjonalnym. Dlatego też, zgodnie z orzeczeniem w **sprawie Schremsa**, John musi być uważany za "konsumenta": wyrok z dnia 25 stycznia 2018 r., sprawa C-498/16.

→ Fakt, że John utworzył konto na Facebooku pod fikcyjnym nazwiskiem, nie ma znaczenia w niniejszej sprawie.

Pytanie B

Odpowiedź: John może pozwać Facebooka w Rzymie (Włochy) zgodnie z art. 18 ust. 1 przekształconego rozporządzenia "Bruksela I". Umowa dotycząca wyboru sądu, w tym przypadku sądu amerykańskiego, jest nieważna.

Szczegółowe uzasadnienie: John jest konsumentem zamieszkałym w państwie członkowskim (Włochy), natomiast Facebook powinien być traktowany jak przedsiębiorca, posiadający oddział

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

w Niemczech i prowadzący działalność skierowaną do wielu państw, w tym do państwa członkowskiego, w którym konsument ma miejsce zamieszkania (Włochy). W związku z tym zastosowanie mają przepisy sekcji IV przekształconego rozporządzenia Bruksela I (art. 17-19).

W szczególności, zgodnie z art. **18 ust. 1** przekształconego rozporządzenia Bruksela I:

„Konsument może wytoczyć powództwo przeciwko swojemu kontrahentowi przed sądem państwa członkowskiego, na którego terytorium kontrahent ten ma miejsce zamieszkania, albo bez względu na miejsce zamieszkania kontrahenta – **przed sądem miejsca, w którym konsument ma miejsce zamieszkania**”

→ John może pozwać Facebooka w Rzymie.

W związku z tym należy zauważyć, że zgodnie z **art. 19** przekształconego rozporządzenia Bruksela I, od **art. 18 ust. 1** można odstąpić na podstawie umowy tylko wówczas:

- 1) jeżeli umowa została zawarta po powstaniu sporu;
- 2) jeżeli przyznaje ona konsumentowi uprawnienie do wytaczania powództwa przed sądy inne niż wymienione w niniejszej sekcji; lub
- 3) jeżeli została ona zawarta między konsumentem a jego kontrahentem, którzy w chwili zawarcia umowy mają miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu w tym samym państwie członkowskim, a umowa ta przewiduje jurysdykcję sądów tego państwa członkowskiego, o ile taka umowa jest dopuszczalna w świetle prawa tego państwa członkowskiego.

→ W konsekwencji: ponieważ John i Facebook **zawarli umowę dotyczącą jurysdykcji sądu przed powstaniem sporu** i przyznali **wyłączną jurysdykcję sądowi amerykańskiemu**, umowa dotycząca jurysdykcji jest nieważna.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

SCENARIUSZ II

Fakty:

Wyobraźmy sobie, że w opisanej powyżej sprawie John pozywa Facebooka o łączną kwotę 300.000 euro tytułem odszkodowania z tytułu naruszenia jego praw, jak i analogicznych roszczeń cedowanych na niego przez pięciu innych konsumentów - użytkowników Facebooka w celu ich wspólnego dochodzenia.

Pozostali konsumenci mają miejsce zamieszkania w: Austrii, Niemczech, Szwajcarii, Wenezueli i Argentynie.

Pytanie:

A. Czy John może pozwać Facebooka w Rzymie (Włochy) na łączną kwotę 300 000 euro tytułem odszkodowania?

Skorzystaj z następujących materiałów:

A) PRAWODAWSTWO EUROPEJSKIE

- Rozporządzenie (UE) nr. 1215/2012 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych.

B) ORZECZNICTWO

- wyrok z dnia 25 stycznia 2018 r., sprawa C-498/16, ECLI:UE:C:2018:37, Schrems przeciwko Facebook Ireland Limited.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

ROZWIĄZANIE

Pytanie A

Odpowiedź: Nie.

Artykuł 18 ust. 1 przekształconego rozporządzenia Bruksela I nie ma zastosowania do powództw wytaczanych przez konsumenta w celu ich dochodzenia przed sądem swojego miejsca zamieszkania (= Rzym) nie tylko jego własnych roszczeń, ale również roszczeń przeniesionych przez innych konsumentów zamieszkałych w innych państwach.

Szczegółowe uzasadnienie: John, zamieszkały w Rzymie, wytoczył powództwo przed sądem we Włoszech, zgodnie z art. 18 ust. 1 przekształconego rozporządzenia Bruksela I w celu dochodzenia swoich roszczeń, a także roszczeń cedowanych na niego przez innych konsumentów zamieszkałych w dwóch różnych państwach członkowskich (Austria i Niemcy), w państwie EFTA (Szwajcaria) oraz w dwóch państwach trzecich (Wenezuela, Argentyna).

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie *Schrems*, pkt 43, stwierdził, że:

„zasady jurysdykcyjne zawarte w sekcji 4 rozdziału II rozporządzenia nr 44/2001 stanowią odstępstwo zarówno od ogólnej zasady jurysdykcyjnej ustanowionej w art. 2 ust. 1 owego rozporządzenia, przyznającej jurysdykcję sądom państwa członkowskiego, na terytorium którego pozwany ma miejsce zamieszkania lub siedzibę, jak i od zasady jurysdykcji szczególnej w sprawach dotyczących umów lub roszczeń wynikających z umów, ustanowionej w art. 5 pkt 1 tego rozporządzenia, zgodnie z którą sądem właściwym jest sąd miejsca, gdzie zobowiązanie będące przedmiotem powództwa zostało wykonane albo ma zostać wykonane. Z tego względu zasady te należy bezwzględnie interpretować w sposób ścisły”.

W rzeczywistości zasady ustanowione w art. 17 i n. przekształconego rozporządzenia Bruksela I są:

„Zainspirowane ideą ochrony konsumentów, uznawanych za stronę ekonomicznie słabszą i prawnie mniej doświadczoną niż jej kontrahent”

W konsekwencji:

"konsument korzysta z ochrony tylko wtedy, gdy osobiście jest powodem lub pozwanym w ramach postępowania".

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTRA-EJTR-AG-2017

i

„powód, który sam nie jest stroną umowy konsumenckiej mającej stanowić przedmiot postępowania, nie może korzystać z podstawy jurysdykcji zastrzeżonej dla konsumentów”.

7

W związku z powyższym: cesja wierzytelności nie może sama w sobie mieć wpływu na ustalenie sądu właściwego.

→ W związku z tym, że konsumenci, którzy przenieśli swoje roszczenia na Johna, nie mają miejsca zamieszkania we Włoszech, sąd w Rzymie nie jest właściwy na mocy art. 18 ust. 1 przekształconego rozporządzenia Bruksela I do orzekania w sprawie odszkodowania na łączną kwotę 300 000 EUR. Sąd w Rzymie może sprawować jurysdykcję jedynie w odniesieniu do roszczeń własnych Johna.

TREŚĆ NINIEJSZEGO MATERIAŁU SZKOLENIOWEGO REPREZENTUJE JEDYNIĘ POGLĄDY AUTORA I JEGO WYŁĄCZĄ ODPOWIEDZIALNOŚĆ. KOMISJA EUROPEJSKA NIE PONOSI ŻADNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA WYKORZYSTANIE ZAWARTYCH INFORMACJI.

Co-funded by the Justice Programme of the European Union
(2014-2020)

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTR.4-EJTR-AG-2017

ŚRODKI TYMCZASOWE I ZABEZPIECZAJĄCE NA MOCY ROZPORZĄDZENIA BRUKSELA I BIS

1

Sprawa 1

Francuska firma "Société de Construction Métallique de la Lorraine" (dalej zwana "S.C.M.L.") dostarcza rury metalowe francuskiej firmie budowlanej "La Maison". W związku z brakiem zapłaty za ostatnie dostawy, S.C.M.L. postanawia pozwać spółkę budowlaną przed Tribunal de Grande Instance of Dijon (Francja), gdzie pozwany ma swoją siedzibę i gdzie należało dokonać płatności. Biorąc pod uwagę dowody na to, że majątek pozwanego we Francji jest bardzo mały, S.C.M.L. postanawia rozważyć tymczasowe zajęcie spłaty kredytu, na rzecz "La Maison" przez hiszpańską spółkę "Fomento de Construcciones y Contratas" na realizację pokrycia w budynku w Madrycie, w wysokości 420.000 euro.

1. Czy wniosek o zajęcie kredytu może zostać złożony do sądu hiszpańskiego, nawet jeśli postępowanie w sprawie głównej toczy się przed sądem w Dijon? W przypadku odpowiedzi twierdzącej, który sąd byłby sądem właściwym?
2. Czy taki wniosek mógłby zostać złożony przed wszczęciem postępowania przed sądem krajowym, przed sądem francuskim?
3. Jaki byłby właściwy sposób postępowania, gdyby do francuskiego sędziego zwrócono się o tymczasowe zajęcie tego kredytu?
4. Jaki byłby właściwy sposób postępowania, gdyby sąd francuski odrzucił wniosek o środek tymczasowy dotyczący zajęcia kredytu z powodu braku *periculum in mora* lub *fumus boni iuris*?

Proszę skorzystać z następujących materiałów:

A) PRAWODAWSTWO EUROPEJSKIE

Co-funded by the Justice Programme of the European Union (2014-2020)

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTR4-EJTR-AG-2017

2

- Rozporządzenie (UE) nr. 1215/2012 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych.

B) ORZECZNICTWO TSUE

- wyrok z dnia 26 marca 1992 r., sprawa C-261/90, ECLI:UE:C:1992:149, Reichert i Kockler/Dresdner Bank.

- wyrok z dnia 6 czerwca 2002 r., sprawa C-80/00, ECLI:UE:C:2002:342, Italian Leather

Rozwiązania

Pytanie 1.

Tak, takie rozwiązanie będzie możliwe na podstawie art. 35 rozporządzenia Bruksela I bis, zgodnie z którym:

“Wniosek o zastosowanie środków tymczasowych, włącznie ze środkami zabezpieczającymi, przewidzianych w prawie państwa członkowskiego, może zostać wniesiony do sądu tego państwa członkowskiego także wówczas, gdy sprawa główna należy do jurysdykcji sądu innego państwa członkowskiego”.

Zasada ta pozwala zatem na rozdzielenie postępowania w sprawie zastosowania środków tymczasowych i postępowania co do istoty sprawy, jeżeli powód uzna to za korzystne dla skutecznego postępowania sądowego. Fakt, że sądy hiszpańskie nie są właściwe do prowadzenia postępowania co do istoty sprawy, nie stanowi dla nich przeszkody w ustanowieniu tymczasowego środka zabezpieczającego na wniosek powoda. TSUE zdefiniował, co ogólnie należy rozumieć jako "środki tymczasowe, w tym zabezpieczające" w sprawie *Reichert*:

Wyrażenie "środki tymczasowe, w tym zabezpieczające" w rozumieniu [art. 24=35] należy zatem rozumieć jako odnoszące się do środków, które w sprawach objętych zakresem [Konwencji=Regulacji] mają na celu zachowanie stanu faktycznego lub prawnego, tak aby zabezpieczyć prawa, o których uznanie wnosi się w innym miejscu do sądu właściwego ze względu na istotę sprawy.

W odniesieniu do określenia konkretnego sądu właściwego, art. 35 rozporządzenia Bruksela I bis nie ustanawia szczególnego miejsca dla udzielania tymczasowych środków zabezpieczających, chociaż z założenia wynika, że środki, których dotyczy wnioski, powinny być skuteczne w ramach

The project LAWtrain has received funding from the European Union, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTR.4-EJTR-AG-2017

3

jurysdykcji państwa członkowskiego. W państwie członkowskim odesłanie sprawy do przepisów krajowych odbywa się w celu określenia rodzaju sądu i miejsca, w którym się znajduje.

Pytanie 2.

Tak, o ile zezwala na to prawo proceduralne państwa członkowskiego, w którym występuje się o zastosowanie środków tymczasowych (jest to ogólna zasada w większości krajowych systemów prawnych).

Artykuł 35 rozporządzenia Bruksela I bis nie wymaga, aby postępowanie toczyło się już w innym państwie członkowskim. Niektóre systemy krajowe stanowią, że w celu zastosowania środków tymczasowych przed wszczęciem postępowania musi nastąpić wszczęcie postępowania co do istoty sprawy w określonych ramach czasowych (albo *ex lege*, albo na wniosek pozwanego): w takich przypadkach postępowanie co do istoty sprawy zostanie wszczęte przed sądami innego państwa członkowskiego, co powód będzie musiał udowodnić przed sądem, który rozpatruje zastosowanie środka tymczasowego.

Pytanie 3

Kwestia ta nie została szczegółowo omówiona w rozporządzeniu, które nie przewiduje żadnego rodzaju bezpośredniej komunikacji między sądem rozpatrującym postępowanie co do istoty sprawy a sądem rozpatrującym zastosowanie środków tymczasowych. Zastosowanie powinny mieć przepisy krajowe dotyczące nadużycia prawa procesowego oraz dobrej/złej wiary.

Pytanie 4.

Podobny problem został rozwiązany przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie *Italian Leather*. Trybunał orzekł, że orzeczenie zagraniczne ustanawiające środki tymczasowe jest nie do pogodzenia z orzeczeniem odmawiającym przyznania tych środków w sporze między tymi samymi stronami w państwie, w którym wystąpiono o uznanie.

W związku z tym strona, przeciwko której wnosi się o zastosowanie środka w Hiszpanii, mogłaby powołać się na uprzednią odmowę zastosowania środka we Francji jako podstawę do podtrzymania swojego sprzeciwu wobec tego środka: bezpośrednie uznanie francuskiej decyzji odmownej powinno być wiążące dla sądu hiszpańskiego, pod warunkiem że stan faktyczny nie uległ zmianie i powinno stanowić przeszkodę dla sądu hiszpańskiego w zakresie ustanowienia wnioskowanego tymczasowego środka zabezpieczającego.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTR4-EJTR-AG-2017

Sprawa 2

We wrześniu 2017 roku hiszpańska firma "TRANSPORTODO" świętowała wraz z francuską firmą "Produits Deluxe" zawarcie umowy transportowej, na mocy której TRANSPORTODO zobowiązała się do przewozu z fabryk Produits Deluxe we Francji pewnej ilości towaru do swoich punktów dystrybucji w Hiszpanii. Umowa zawierała klauzulę dotyczącą wyboru sądu, zgodnie z którą wszelkie roszczenia wynikające z umowy powinny podlegać jurysdykcji sądów hiszpańskich (w szczególności Sądu Gospodarczego w Madrycie).

TRANSPORTODO wszczęła postępowanie w Madrycie na podstawie porozumienia, z tego powodu, że Produits Deluxe nie zapłaciła niektórych faktur przedstawionych jej przez TRANSPORTODO.

Jednocześnie TRANSPORTODO złożyła wniosek do Tribunal de Grande Instance of Poitiers (Francja) - miejsca, w którym pozwany miał swoją siedzibę - w celu uzyskania référé-provision, tj. nakazu skierowanego przez sąd do Produits Deluxe w celu dokonania tymczasowej zapłaty należnej kwoty.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTR.4-EJTR-AG-2017

5

1. Czy taki nakaz można uznać za "środek tymczasowy" w rozumieniu art. 35 rozporządzenia Bruksela I bis? Jakie byłyby konsekwencje udzielenia odpowiedzi przeczącej?
2. W przypadku pozytywnej odpowiedzi na poprzednie pytanie, czy sąd francuski byłby uprawniony do wydania takiego nakazu?

Proszę skorzystać z następujących materiałów:

A) PRAWODAWSTWO EUROPEJSKIE

- Rozporządzenie (UE) nr. 1215/2012 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych.

B) ORZECZNICTWO TSUE

- wyrok z dnia 17 listopada 1998 r., sprawa C-391/95, ECLI:UE:C:1998:543, Van Uden Maritime.
- wyrok z dnia 27 kwietnia 1999 r., sprawa C-99/96, ECLI:UE:C:1999:202, Mietz.
- wyrok z dnia 12 lipca 2012 r., sprawa C-616/10, ECLI:UE:C:2012:445, Solvay.

Rozwiązania

Pytanie 1

Niektóre krajowe systemy proceduralne dopuszczają możliwość przyznania tymczasowego zabezpieczenia w przypadkach, w których wydaje się, że istnieje prawo powoda; takie tymczasowe zabezpieczenie może prowadzić do tymczasowego zaspokojenia roszczenia o zapłatę lub wykonanie (dotyczy to między innymi niemieckiego *Leistungsverfügung*, holenderskiego *kort geding* lub francuskiego *ordonnance de référé*). Jeżeli pozwany nie zareaguje lub nie wniesie sprzeciwu, spór prawdopodobnie na tym się zakończy. Dlatego też, jeżeli takie postępowanie mogłoby zostać objęte zakresem art. 35 rozporządzenia Bruksela I bis, budziłoby to kontrowersje: jeżeli tak, powód mógłby skorzystać z tej zasady w celu wystąpienia z powództwem przed sądem, który nie jest sądem właściwym i obalić ogólny system jurysdykcji ustanowiony w rozporządzeniu.

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zajął się tą kwestią w sprawach Van Uden, Mietz i - bardziej pośrednio - Solvay. Trybunał orzekł, co następuje:

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTR.4-EJTR-AG-2017

6

Tymczasowa wypłata świadczenia umownego nie stanowi środka tymczasowego w rozumieniu [art. 24 Konwencji z dnia 27 września 1968 r.= art. 35 rozporządzenia Bruksela I bis], chyba że, po pierwsze, zwrot kwoty przyznanej pozwanemu jest gwarantowany, jeżeli powód przegra sprawę co do istoty jego roszczenia, a po drugie, środek, którego dotyczy wniosek, odnosi się tylko do określonych aktywów pozwanego znajdujących się lub mogących się znajdować w granicach właściwości sądu, do którego złożono wniosek.

Podejście to jest raczej elastyczne i ma na celu uwzględnienie środków wchodzących w zakres art. 35 rozporządzenia.

Pytanie 2

Należy spełnić dwa warunki wstępne, aby uzasadnić wydanie *référévision* przez sąd (francuski), który nie jest właściwy do orzekania co do istoty sprawy ze względu na umowę dotyczącą wyboru sądu.

- Należy zagwarantować zwrot zasądzonej kwoty.
- Pozwany powinien posiadać aktywa we Francji.

Sprawa 3

W maju 2018 roku Banque de Bretagne wszczął postępowanie przeciwko Jeanowi Rabelaisowi, zamieszkałemu w Quimper, przed Sądem Gospodarczym w Laval (Francja), żądając zapłaty 2,5 mln euro. W ramach tej procedury, Sąd wydał decyzję **upoważniającą Bank do procedowania "inscription hypothécaire judiciaire provisoire" na niektórych nieruchomościach**, które Pan Rabelais posiada w Almuñécar (Hiszpania), w celu zapewnienia skuteczności potencjalnego korzystnego wyroku. Należy zauważyć, że "inscription hypothécaire judiciaire provisoire" jest środkiem tymczasowym umożliwiającym zajęcie nieruchomości i wymagającym rejestracji w rejestrze gruntów.

1. Czy decyzja francuska jest wykonalna w Hiszpanii? Od czego miałyby ona zależeć?
2. Instytucja wpisu "inscription hypothécaire judiciaire provisoire" jako taka nie istnieje w prawie hiszpańskim: czy byłoby to przeszkodą dla skuteczności decyzji francuskiej na terenie Hiszpanii? W szczególności, czy byłoby to sprzeczne z hiszpańskim porządkiem publicznym?
3. Czy środek ten powinien zostać wykonany, co należy zrobić, jeśli wyrok wydany przez sąd francuski w sprawie merytorycznej będzie niekorzystny dla wnioskującego banku? A jeśli jest korzystny?
4. Wyobraźmy sobie, że zamiast decyzji **upoważniającej Bank do procedowania "inscription hypothécaire judiciaire provisoire"**, mielibyśmy do czynienia z decyzją wydaną przez angielski sąd, który wydał postanowienie o zabezpieczeniu (nakaz Mareva), zakazujące panu Rabelaisowi zbycia swoich nieruchomości w Hiszpanii: czy odpowiedzi byłyby takie same?

Użyj następujących materiałów:

A) USTAWODAWSTWO EUROPEJSKIE

- Rozporządzenie (UE) nr. 1215/2012 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych.

B) ORZECZNICTWO TSUE

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTR.4-EJTR-AG-2017

8

- wyrok z dnia 21 maja 1980 r., sprawa C- 125/79, ECLI:UE:C:1980:130, Denilauler.
- wyrok z dnia 12 kwietnia 2011 r., sprawa C-235/09, ECLI:UE:C:2011:238, DHL Express France.

Rozwiązanie

Pytanie 1.

Ogólnie rzecz biorąc, każda decyzja wydana przez sąd państwa członkowskiego jest wykonalna w każdym innym państwie członkowskim (pod warunkiem, że wchodzi w zakres stosowania rozporządzenia Bruksela I bis).

Decyzje w sprawie środków tymczasowych zasługują jednak na szczególne traktowanie, przynajmniej wtedy, gdy zostały wydane w postępowaniu *ex parte*, tj. w postępowaniu, w którym przesłuchiwany jest tylko wnioskodawca (*inaudita parte debitoris*). Według dość starego orzecznictwa - sprawa Denilauler TSUE orzekł, że "orzeczenia sądowe zezwalające na zastosowanie środków tymczasowych lub zabezpieczających, które zostały wydane bez wezwania strony, przeciwko której są skierowane, i które mają być wykonane bez uprzedniego doręczenia decyzji, nie wchodzą w zakres systemu uznawania i wykonywania" konwencji brukselskiej (= rozporządzenie Bruksela I bis).

Orzeczenie to zostało przekształcone w właściwą zasadę podczas przekształcenia rozporządzenia brukselskiego w 2012 r. Artykuł 2 lit. a) stanowi, że obecnie:

Do celów rozdziału III "orzeczenie" obejmuje środki tymczasowe, w tym zabezpieczające, zarządzane przez sąd lub trybunał, który na mocy niniejszego rozporządzenia ma jurysdykcję do orzekania w sprawie głównej. Definicja ta nie obejmuje środków tymczasowych, w tym środków zabezpieczających, zarządzanych przez taki sąd bez wzywania pozwanego do stawiennictwa, chyba że orzeczenie zawierające dany środek zostało doręczone pozwanemu przed wykonaniem.

W związku z tym, w celu wykonania francuskiej decyzji w Hiszpanii powinna ona zostać wydana po wysłuchaniu p. Rabelaisa lub, w przeciwnym razie, decyzja powinna zostać mu doręczona przed wystąpieniem o uznanie i wykonanie do sądów hiszpańskich.

Pytanie 2

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTR4-EJTR-AG-2017

9

Kwestia transgranicznego wykonywania środków tymczasowych napotkała w przeszłości pewne trudności wynikające z różnic w krajowych systemach prawnych. Nie jest łatwo na przykład włączyć do hiszpańskiego rejestru nieruchomości postanowienie, które nie jest przewidziane w prawie hiszpańskim i może nie być zrozumiałe dla żadnej innej zainteresowanej strony. W niektórych przypadkach było to postrzegane jako naruszenie porządku publicznego. Aby przezwyciężyć te trudności w związku z decyzją TSUE w sprawie DHL Express France, obecnie art. 54 ust. 1 rozporządzenia Bruksela I bis zawiera bardzo interesujący przepis:

"Jeżeli orzeczenie zawiera środek lub zarządzenie, które nie są znane w prawie wezwanego państwa członkowskiego, to środek ten lub to zarządzenie powinny zostać dostosowane tak dalece, jak to możliwe, do środka lub zarządzenia znanego prawu tego państwa członkowskiego, które ma równoważne skutki i służy podobnym celom i interesom.

Takie dostosowanie nie może powodować skutków wykraczających poza skutki przewidziane w prawie państwa członkowskiego pochodzenia".

Oznacza to, że sąd hiszpański powinien wykonać francuską decyzję przekształcając ją w najbardziej podobny środek istniejący w prawie hiszpańskim (w tym przypadku byłoby to embargo preventivo).

Pytanie 3.

Zastosowanie powinno mieć krajowe prawo procesowe, a w szczególności hiszpańskie prawo procesowe, z uwzględnieniem faktu, że środek tymczasowy został wprowadzony w życie w Hiszpanii.

Jeżeli postępowanie co do istoty sprawy zakończy się wydaniem niekorzystnej dla powoda decyzji, środek tymczasowy powinien przestać być skuteczny. Ponieważ nie istnieje bezpośrednia komunikacja między sądem francuskim a sądem hiszpańskim, obowiązkiem pozwanego będzie poinformowanie sądu hiszpańskiego o decyzji francuskiej i złożenie wniosku o uchylenie środka tymczasowego - i, w danym przypadku, wystąpienie o odszkodowanie.

W przypadku, gdy Bank powoda wygrał sprawę we Francji, będzie on ponosił ciężar wspierania egzekucji jako takiej w Hiszpanii, zazwyczaj poprzez dążenie do przekształcenia tymczasowego i sprawiedliwego środka zabezpieczającego w środek egzekucyjny. Krajowe prawo proceduralne państwa członkowskiego, w którym środek tymczasowy został wyegzekwowany, będzie miało zastosowanie do określenia terminów, w których "przekształcenie" ma być przeprowadzone - w tym na przykład terminów na jego wykonanie: np. w Hiszpanii występuje krótkie opóźnienie o 20 dni roboczych na wystąpienie o wykonanie.

Pytanie 4.

The project LAWtrain has received funding from the *European Union*, Grant Agreement number: 806937 — LAWtrain — JUST-AG-2017/JUST-JTR4-EJTR-AG-2017

Tak, art. 54 rozporządzenia Bruksela I bis również miałyby zastosowanie, nawet jeśli poszukiwanie "równoważnego" środka mogłoby utrudnić jego stosowanie. Duch rozporządzenia opiera się na promowaniu transgranicznej skuteczności orzeczeń sądowych w możliwie najszerszym zakresie.

TREŚĆ NINIEJSZEGO MATERIAŁU SZKOLENIOWEGO REPREZENTUJE JEDYNIĘ POGLĄDY AUTORA I JEGO WYŁĄCZNĄ ODPOWIEDZIALNOŚĆ. KOMISJA EUROPEJSKA NIE PONOSI ŻADNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA WYKORZYSTANIE ZAWARTYCH W NICH INFORMACJI.

